

УДК 7.75.051

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/54-2-12>**Юлія РОМАНЕНКОВА,***orcid.org/0000-0001-6741-7829**доктор мистецтвознавства, професор,
завідувач кафедри гуманітарних дисциплін**Київської муніципальної академії естрадного та циркового мистецтва
(Київ, Україна), 20romanenkova20@gmail.com*

СТИЛІЗАЦІЯ ЯК СТИЛЕУТВОРЮЮЧИЙ ІНСТРУМЕНТ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ МАНЕРИ КИЇВСЬКОГО ЖИВОПИСЦЯ ВАДИМА МИХАЛЬЧУКА

Дослідження має на меті актуалізацію творчості київського живописця Вадима Володимировича Михальчука. Охарактеризовано різні аспекти творчої особистості митця – як художника, педагога, суспільного діяча, колекціонера. Присвячено увагу викладацькій та науковій роботі автора, синтезу теоретичних штудій та практичної діяльності. Зроблено стислий аналіз публікацій про нього у науковій періодиці, окреслено ті аспекти, які на сьогодні виокремлені ще не достатньо і вимагають детальнішого розгляду. Поставлено наголос на активній експозиційній діяльності митця, прослідковано головні події його виставкового життя, акцентовані персональні проекти. Основною метою статті є висвітлити стилізацію як формуючий метод індивідуальної манери живописця. Науковий пошук вівся за допомогою інструментарію біографічного, хронологічного, комплексного методів. Розглянуто головні етапи становлення особистого стилю митця, охарактеризовано домінуючі впливи на формування його манери. Висвітлено методи роботи з кольором, основні композиційні прийоми, домінуючі сюжетні лінії. Прослідковано еволюційні процеси в творчій манері, фактори, що вплинули на процес утворення власного почерку митця як живописця. Зроблено акцент на універсалізмі художнього інструментарію майстра. Окреслено поліжанровість творчості художника, проаналізовані приклади з різних жанрів живопису (натюр-морт, портрет, сюжетні твори, абстрактні композиції, пейзаж). Акцентовані жанри, де стилізація як провідний інструмент майстра найефективніше дається взнаки. Наведено основні риси, які відрізняють живописну манеру художника в різні періоди його творчості, підкреслено поступову усвідомлену відмову від натуралістичності, появу декоративності, площинності, спрощеності, вітражності як основних рис манери більш зрілого періоду творчості митця. Аналіз зроблено на матеріалі живопису 1990-х – 2020-х рр. Твори майстра зберігаються у державних колекціях та приватних збірках різних країн світу.

Ключові слова: живопис, стилізація, натюрморт, абстрактна композиція, пейзаж, лінія, колір.

Yuliia ROMANENKOVA,*orcid.org/0000-0001-6741-7829**Doctor of Arts, Professor,**Head of Department of Humanities**Kyiv Municipal Academy of Circus and Performing Arts
(Kyiv, Ukraine) Julia_Romanenkova@ukr.net*

STYLIZATION AS A STYLE-CREATING TOOL OF THE INDIVIDUAL MANNER OF THE KYIV PAINTER VADYM MYKHALCHUK

The research is aimed at the actualization of creative work of the Kyiv painter Vadym Volodymyrovych Mykhalchuk. Various roles of the artist's creative personality are characterized – as an artist, teacher, social worker, collector. Attention is paid to the teaching and scientific work of the author, synthesis of theoretical studies and practical activities. A brief analysis of publications about it in scientific periodicals have been done, those aspects that are not yet highlighted enough and require more detailed consideration are outlined. Emphasis is placed on the artist's active exhibition activity, the main events of his exhibition life are traced, personal projects are emphasized. The main goal of the article is to highlight stylization as a formative method of the painter's individual manner. The scientific search was conducted with the help of biographical, chronological, complex methods. The main stages of the formation of the artist's personal style are considered, and the dominant influences on the formation of his manner are characterized. The methods of working with color, the main compositional techniques, and dominant storylines are covered. Evolutionary processes in the creative manner, factors that influenced the process of formation of the artist's own handwriting as a painter were followed. Emphasis is placed on the universality of the master's artistic tools. The multi-genre nature of the artist's work is outlined, examples from different genres of painting are analyzed (still life, portrait, plot works, abstract compositions, landscape). Genres, where stylization as the leading tool of the master is most effectively shown, have been accented. The main features that distinguish the painting style of the artist in different periods of his work are given, the gradual conscious rejection of naturalism, the appearance of decorativeness, flatness, simplification, and stained glass as the main features of the style of the more mature period of the artist's work are emphasized. The analysis was made on the painting material of the 1990s-2020s. The master's works are in the state and private collections of various countries around the world.

Key words: painting, stylization, still life, abstract composition, landscape, line, color.

Постановка проблеми. Мистецтвознавчий аналіз живописного доробку сучасного митця – завжди справа досить ризикована. Передусім у силу того, що обрати якогось майстра сьогоденного арт-простору України, творчість якого являла б собою щось виключно нове у культурних ланах держави, майже не є можливим, а наукове дослідження без новизни є профанаційною задумкою. Часто, аналізуючи мистецькі експерименти того чи іншого митця, доводиться зіштовхуватися з тим, що його внесок у культурну скарбницю формулюється штучно, бо багатьох діячів від мистецтва на сьогодні, можна без остраху назвати кон'юнктурниками, що експлуатують або одну тему чи сюжет, або якийсь один вдало знайдений технологічний прийом, тиражуючи його без втоми. Тому казати про новизну і внесок у сучасне художнє тло не доводиться. Через це, не дивлячись на все розмаїття персоналій на мистецькому небосхилі сучасної України, досить важко знайти матеріал, який становив би реальну цінність для дослідників та був позбавлений нашарувань кон'юнктурності або навпаки – застарілих кліше. Саме такий приклад, синтез експериментаторства та незаангажованості, можна знайти у творчості киянина Вадима Михальчука, яка обрана об'єктом наукового інтересу даної статті.

Аналіз досліджень. Стан дослідженості творчого доробку Вадима Михальчука на сьогодні можна цілком вважати незадовільним, сміливо відшукуючи в ньому перспективи для подальших наукових студій і при цьому не впадаючи в рекламний характер презентованої інформації. Причиною, безумовно, є те, що митець продовжує доволі швидко та динамічно поповнювати свою творчу скарбницю, тобто аналізований матеріал постійно трансформується та випереджує свої теоретизування та аналіз. Весь комплекс друкованих праць, який на сьогодні існує про художника, можна умовно поділити на три групи: статті про митця в наукових виданнях, як вітчизняних, так і зарубіжних, статті в науково-популярній періодиці, статті в каталогах виставок, як можуть бути виокремлені в самостійний блок, бо їх доволі багато, і вони мають характер як науковий, так і презентаційний.

До першої групи можна віднести статті І. Братуся (Братусь, 2019a; Братусь, 2019b), О. Жадейка (Жадейко, 2018; Жадейко, 2019a; Жадейко, 2019b), Є. Ігнатова (Ігнатов, 2018); В. Карпова (Карпов, 2018), М. Рогожі (Рогожа, 2018; Рогожа, 2019), автора даного дослідження (Романенкова, 2018a; Романенкова, 2018b; Романенкова, 2019). Переважна кількість статей вийшли друком в Україні, але є й ті, які популяризують творчість митця за

межами його Батьківщини, частіше це збірники матеріалів конференцій, що відбувалися в різних країнах світу (Великобританія, Польща, Словачія, США, Франція).

Науково-популярні статті теж досить показово характеризують творчі пошуки художника, їх чимало як у друкованій періодиці, так і серед ресурсів світової мережі (Єфремова, 2013; Єфремова, 2015; Єфремова, 2018; Суворова, 2018).

Вступні статті та супроводжуючі матеріали каталогів виставок, у яких бере участь В. Михальчук, є дуже поширеними, багато які з заходів мають статус міжнародних, вступні статті, супровідні коментарі виходили друком регулярно.

При цьому, на сьогодні бракує саме наукового матеріалу, який дозволяв би ґрунтовно, комплексно висвітлити основні вектори діяльності митця, ввести в науковий обіг його нові чи досі не досліджувані твори, охарактеризувати домінуючі засоби художньої виразності та трансформаційні процеси в індивідуальній манері.

Мета статті полягає у висвітленні комплексних методів художньої мови живописця Вадима Михальчука, серед яких стилізацію можна позиціонувати як домінуючий стильоутворюючий компонент.

Виклад основного матеріалу. Художній процес України початку ХХІ ст. стає все сміливішим – митці вільні у пошуках, у виборі теми, техніки та матеріалів. Дякувати Богу, сучасний арт-простір дає можливість періодично тішитися якісною продукцією в галузі декоративних мистецтв, є дуже цікава, професійно міцна дрібна пластика та скульптура, хоча живопис надалі слабшає. Звісно, частково це пояснюється стрімким зниженням академічної освіти в мистецькій царині, частково – низьким рівнем самоосвіти молодшої генерації та відсутністю належної кількості стимулів, які б мотивували молодь спрямовувати свої сили на мистецтво та провокували б появу сильних, якісних робіт. Крім того, сучасні реалії роблять і культурний простір абсолютно політизованим, бо країна перебуває у стані активної фази війни, тому категорично змінилася система домінант. У цьому контексті особливо важливо виокремити художників, які поєднують у собі наявність якісної профільної освіти з вільним диханням незаангажованості, активним пошуком власної манери та експериментаторством. До таких можна віднести і київського митця Вадима Михальчука. Він являє собою один із нечастих сьогодні прикладів творчої особистості, яка під час російсько-української війни залишається в лавах активно діючих художників, продовжує брати участь у проектах, працювати, писати, займатися і педагогічною пра-

цею, але при цьому не створювати навколо свого імені штучний ажіотаж, не експлуатувати політичні мотиви, прикриваючи гострою тематикою «на злобу дня» відсутність професійної підготовки. Головне, що кидається в очі, – це бажання зберегти якісну планку і не підмінити гаслами професійний рівень. Зазвичай, коли йдеться про здобутки В. Михальчука в суспільному аспекті, митцеві цілком є, чим похвалитися: починаючи з 2006 р., він регулярно був відмічений то грамотами (від Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета за щирю працю на користь Святої Церкви Христової у 2006 р., від Президії Українського фонду культури за активну благодійницьку діяльність на ниві відродження і розвитку національної культури в 2009 та 2011 рр., Київської організації Національної спілки художників України за активну участь у громадському та творчому житті організації у 2012 та 2014 рр. і тп.), то медалями чи орденами (Срібна медаль Національної Академії Мистецтв України в 2016 р., Медаль «Лауреат премії імені Тетяни Яблонської» від Національної спілки художників України в 2021 р., є повним кавалером Ордена Святого Рівноапостольного князя Володимира Великого за заслуги з відродження духовності в Україні та утвердження Помісної Української Православної Церкви від Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета, орден Святого Миколи Чудотворця за заслуги у відродженні духовності в Україні за 2018 р., тощо). Він є членом правління Національної Спілки художників України, сприяючи таким чином початку творчої кар'єри представників молодшої генерації, і активно колекціонує твори вітчизняного мистецтва, інвестуючи в його розвиток та стабілізацію.

На тлі запаху порошу та диму, в яких перебуває країна, в оточенні постійного болю та горя важливо не втратити оптимізм та віру. Це першочергово для людей, які щоденно втрачають близьких, домівки, змушені перебувати далеко від дому, бо втратили житло і повсякчас чують над головою вибухи. І в цьому дуже допомагає мистецький арсенал засобів. Живопис В. Михальчука є досить потужним інструментом арт-терапії, бо його головний посил – гедоністичний настрій (Игнатов, 2018). Сюжетика живопису митця демонструє доволі широкий діапазон, в його доробку чимало і пейзажів, і портретів, і натюрмортів, урбаністичних мотивів, серед яких домінуюче місце посідає київська сюїта (Рогожа, 2018). Особливо характерними є абстрактні композиції, яких багато у В. Михальчука. Але всі жанри, в яких пробує себе митець,

об'єднані загальними рисами творчої манери, яка складалася дуже динамічно, демонструючи, що обраний комплекс засобів художньої виразності є усвідомленим. У різні періоди творчого життя автор експериментував не лише з різними техніками (колаж, акриловий живопис, олія), із різними стилістичними пошуками, починаючи з академічних студій, із реалістичної манери («Оля», полотно, олія, 2005 р.; Наташа – радість наша», полотно, олія, 2006 р.; «Наташа», полотно, олія, 2007 р.; «Справжній друг», полотно, олія, 2007 р.; «Думи мої, думи. Портрет Василя Івановича Гуріна», полотно, олія, 2007 р.). Він відмовлявся від натуралістичності у своєму живописі досить стрімко, періодично академічними полотнами доводячи, що йому це по силам, що він вправно може і будувати композицію, і впоратися з побудовою постаті відповідно до законів пластичної анатомії, і передати багатство кольору в умовах пленеру. Тому усвідомленість вибору манери очевидна, як і формуючий вплив низки майстрів світового мистецтва, а саме Матісса, Леже, Уорхола, Мондріана, в його живописних роботах можна знайти все – від постімпресіонізму та модерну до поп-арту. Але «червона нитка» пронизує їх усі – основними стилістичними характеристиками стають спрощеність, декоративність, умовність, лаконічність, плакатність, декоративність. Звичайно, в низці випадків це проявляє себе ще стримано, являючи собою певну перехідну ланку, де можна помітити, скажімо, вплив Арт-деко, стилю А. Мухи, як у портреті «Іра» (полотно, олія, 2007 р.). Але згодом стилізація цілком охопила майстра, і переважна більшість його полотен уже цілком підвладна цьому методу. Палітра В. Михальчука завжди дуже оптимістична, він доволі рідко вдається до психологічного мороку або суму в свої роботах (Романенкова, 2019). Його мистецтво спрямоване на те, щоб давати людині відпочинок та емоційний заряд, тому і колористично він притримується принципу локальних плям без частих звернень до чорного – власне, залишаючись вірним закону імпресіоністів. Максимально спрощені, стилізовані образи в сюжетних полотнах, площинність та умовність в абстрактних композиціях наближають його живопис до мистецтва плакату, багато які полотна взагалі можна сприймати як прекрасне підґрунтя для дизайн-розробок. Чорний колір, якщо до нього звертається художник, переважає в його полотнах в якості контуру – лінія відіграє велику роль у композиціях будь-якого жанру. Ця своєрідна вітражність сформувалася ще в 1990-і рр., у

автора-початківця («Передчуття», полотно, олія, 1993 р.; «Весела самотність», полотно, олія, 1996-1998 рр.; «Блакитний браслет», полотно, олія, 1996 р.). Цікаво, що контур, чорна лінія, що надає полотнам характеру вітражної площини, присутня не завжди, інколи (хоча і зрідка) художник оминав цей прийом («Натюрморт», полотно, олія, 1996 р.). А з часом узагальнення та площинність стають основними засобами у живопису митця, коли він поступово відмовляється від фактурного живопису, і поверхня залишається позбавленою мазку, який ще пригортав увагу наприкінці 1990-х рр. Мазок ще тримав живопис майстра у межах засобів живопису, працюючи на сприйняття форми, фактури («Чорна пов'язка», полотно олія, 1995 р.; «Наташка Поні», полотно, олія, 1997 р.). Але згодом декоративність перемогла. Інколи цей прийом ще з'являється в більш пізньому живописі художника, але скоріше як відхід від звичного методу («Рожева паранджа № 1», полотно, олія, 2017 р., рис. 1).

Рис. 1. Михальчук В. «Рожева паранджа № 1». Полотно, олія, 2017 р.

Межа між плакатною графікою, дизайном та манерою художника майже зникла, він завдяки своїй характерній десь поп-артівській, десь суто мондріанівській чи уорхолівській манері перетворився на своєрідного «Тіффані від живопису». Форма подрібнюється все актив-

ніше, тобто площини все дрібніші, геометризм м'якіший, бо рублені кути та великі площини локального кольору зустрічаються рідше, як наприклад, роботах «Вечір суботи» (полотно, олія, 2017 р.; «Моя майстерня» (полотно, олія, 2019 р.), максимально декоративного характеру. Принцип стилізації, що наближає полотна до плакатів або театральних афіш, споріднюючи з цариною дизайну, вже не покидає композиції живописця, особливо характерний у його жіночих образах чи натюрмортах. Численні дівочі образи в композиціях В. Михальчука, мабуть, найяскравіше демонструють його вміння стилізувати та трансформувати форму (Романенкова, 2018b), в них вправно демонструється ритміка, створювана гарно керованою лінією: «Аліна та чорний кіт» (полотно олія, 2017 р., рис. 2), «Рожева лілея» (полотно, олія, 2018 р.).

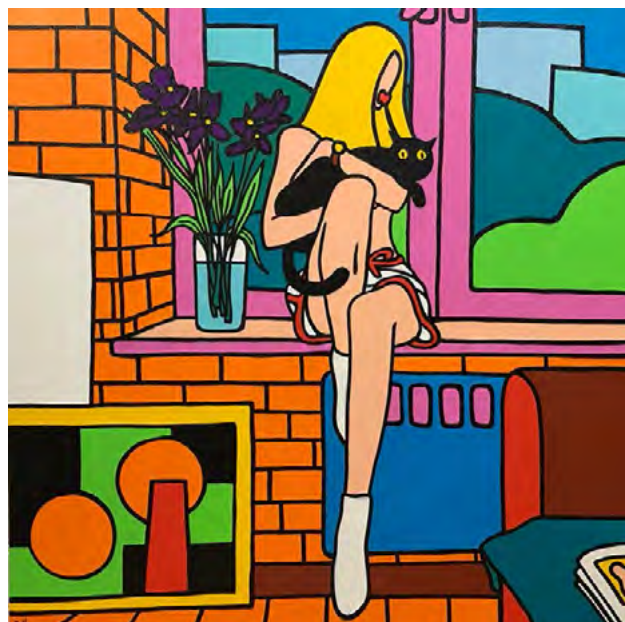

Рис. 2. Михальчук В. «Аліна та чорний кіт». Полотно, олія, 2017 р.

Дуже вдало принципи стилізації застосовуються у натюрмортах – квіти краще за все інше підлягають стилізації та трансформованню, перетворюючись на орнаментальний мотив. Дається взнаки досвід модерну, автор послуговується гарним знанням історії світового мистецтва. Лілеї, іриси, тюльпани, півонії, троянди – вітражні за характером композиції з ними є, мабуть, апогеем вміння художника декоративно обігрувати цілком побутові елементи («Осінній букет», полотно, олія, 2014 р.; «Фезаліс», полотно олія, 2014 р.; «Півонії», полотно, олія, 2017 р., рис. 3); «Травневий натюрморт», полотно, олія, 2018 р.).

Рис. 3. Михальчук В. «Півонії». Полотно, олія, 2017 р.

Висновки. Чимало часу витрачаючи на суспільну діяльність, художник не забуває і про те, що митець є митцем лише тоді, коли він постійно підтримує себе в робочій формі, активно експонуючи свої праці. Тому виставкове життя живописця можна сказати, б'є ключем. Персональні виставки відбувалися поки лише у Києві (2013, 2014, 2018, 2019, 2020, 2021 рр.), а ось географія колективних виставок доволі широка: Кіровоград (2005 р.), Київ (2004–2008 рр., 2011–2021 рр.), Одеса (2006, 2012 рр.), Полтава (2006 р.), Харків (2003–2007 рр.), Чернігів (2015 р.), а також закордонні виставкові проекти: Харбін (2016, 2017 рр.), Далянь (2017 р.), Лос-Анджелес (2020, 2021 рр.) (Братусь, 2019а). Окремою сторінкою діяльності художника є викладацька робота, бо з 2016 р. він, кандидат мистецтвознавства, був доцентом, а згодом і професором Національної

академії керівних кадрів культури і мистецтв, викладаючи навчальні дисципліни мистецтвознавчого блоку. Тому соціальний аспект є далеко не на останньому місці у кредо художника – він робить неабиякий внесок у суспільне життя міста, що підтверджується його відзнаками й високими нагородами. Але особливо цінним вдається те, що свою справу він робить тихо, без дешевого самопіару, розголосу та бравади. На окрему згадку заслуговує те, що з початком війни між Росією та Україною художник, чиєю зброєю є пензель та олівець, почав ще частіше й активніше зображувати свій улюблений Київ, який є одним із провідних мотивів його живопису (Жадейко, 2018). Він не хрипить він голосних лозунгів, але пригортає увагу до явища професійним виконанням, його живопис слугує агітаційним інструментом, який змушує себе почути.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Братусь І. Виставочная деятельность Вадима Михальчука как форма коммуникации художника со зрителем. *Spirit time*. 2019а. № 2 (14). С. 9-11.
2. Братусь І. Теоретические штудии в творческой деятельности Вадима Михальчука. *Science, esearch, development*: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Лондон, 27–28 лютого 2019 р.). Варшава, 2019б. № 14. С. 32-35.
3. Єфремова В. «Веселі картинки» Вадима Михальчука. *Справи сімейні*. 2015. № 4 (208). С. 8-9.
4. Єфремова В. Метафізика часу. *Культура і життя*. 2013. 11 жовтня. № 41 (4561). С. 9.
5. Єфремова В. Михальчук Вадим Володимирович. *Енциклопедія сучасної України*. 2018. URL: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=64999
6. Жадейко А. Киевские мотивы в творчестве Вадима Михальчука. *Scientific discussion*. 2018. № 25. С. 31-37.
7. Жадейко А. Натюрморт в живописи киевского художника Вадима Михальчука. *International scientific review of the problems and prospects of modern science and education*: LV Міжнар. заочна наук.-практ. конф.: зб. наук. ст. (м. Бостон, США, 21-22 лютого 2019 р.). Бостон, 2019а. С. 75-81.
8. Жадейко А. Творчество Вадима Михальчука как форма сохранения исторической памяти. *Гілея*. 2019б. Вип. 140 (1). С. 32-36.
9. Игнатов Е. Гедонизм как стилиобразующий фактор творческой манеры Вадима Михальчука. *European Multi Science Journal*. 2018. № 14. С. 25-30.

10. Карпов В. «Веселі картинки» серйозного митця: персональна виставка Вадима Михальчука в Національній академії керівних кадрів культури і мистецтв. *Science, Research, Development* : матер. наук. конф. (м. Роттердам, Голландія, 29-30 листопада 2018 р.). Роттердам, 2018. № 11. С. 25-30.
11. Карпов В. Культурно-мистецька діяльність кийвського художника Вадима Михальчука як інструмент формування арт-простору сучасної України. *Розвиток науки у XXI столітті* : матер. ХЛІ Міжнар. наук.-практ. конф. Харків, 2018. Ч. 2. С. 18-22.
12. Рогожа М. Урбаністическіє мотиви в творчествє киевского живописца Вадима Михальчука. *Slovak international scientific journal*. 2018. № 21. С. 41-47.
13. Рогожа М. Абстрактные композиции в творчествє Вадима Михальчука. *Austria Science*. 2019. № 24. С. 3-7.
14. Романенкова Ю. «Цветные солнца» в живописи Вадима Михальчука. *International scientific review of the problems and prospects of the problems and prospects of modern science and education* : матер. LXI Міжнар. наук.-практ. конфер. (м. Париж, Франція, 21-22 серпня 2019 р.). Париж, 2019. № 1 (41). С. 42-47.
15. Романенкова Ю. Вадим Михальчук: грани творческого амплуа. *Теорія і практика актуальних наукових досліджень* : матер. III Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 28-29 вересня 2018 р.). Херсон : Молодий вчений, 2018а. С. 18-21.
16. Романенкова Ю. Леди, дама, синьора, фемина: женские образы в живописи Вадима Михальчука. *Молодий вчений*. 2018б. № 9. С. 1-5.
17. Суворова А. Успех коллекционера складывается из соотношения ошибок и правильных решений. *Худкомбинат*, 2018 URL: <http://hudcombinat.com/2018/01/20/vadym-mikhailchuk/>

REFERENCES

1. Bratus I. Vystavochnaya deyatel'nost' Vadima Mihalchuka kak forma kommunikatsii hudozhnika so zritelem [Exhibition activities of Vadim Mikhailchuk as a form of communication between the artist and the audience]. *Spirit time*, 2019, № 2 (14), pp. 9-11 [in Russian].
2. Bratus I. Teoreticheskie shtudii v tvorcheskoy deyatel'nosti Vadima Mihalchuka [Theoretical studies in the creative activity of Vadim Mikhailchuk]. *Science, esearch, development*. 2019, № 14, pp. 32-35 [in Russian].
3. Iefremova V. "Veseli kartynky" Vadyma Mykhalchuka. *Spravy simeini*, 2015, № 4 (208), pp. 8-9 [in Ukrainian].
4. Iefremova V. Metafizyka chasu [Metaphysics of Time]. *Kultura i zhyttia*, 2013. October 11, № 41 (4561), pp. 9 [in Ukrainian].
5. Iefremova V. Mykhalchuk Vadym Volodymyrovych [Mykhal'chuk Vadym Volodymyrovych]. *Entsyklopediia suchasnoi Ukrainy*. 2018. URL: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=64999 [in Ukrainian].
6. Zhadeyko A. Kievskie motivy v tvorchestve Vadima Mihalchuka [Kyiv motives in the work of Vadim Mikhailchuk]. *Scientific discussion*. 2018, № 25, pp. 31-37 [in Ukrainian].
7. Zhadeyko A. Natyurmort v zhivopisi kiyevskogo khudozhnika Vadima Mihal'chuka [Still life in the paintings of Kyiv artist Vadym Mikhailchuk]. *International scientific review of the problems and prospects of modern science and education*. Boston, 2019, pp. 75-81 [in Russian].
8. Zhadeyko A. Tvorchestvo Vadima Mihalchuka kak forma sohraneniya istoricheskoy pamyati. *Gileya* [Vadim Mikhailchuk's creativity as a form of preserving of historical memory]. *Gileya*, 2019b, v. 140 (1), pp. 32-36 [in Russian].
9. Ignatov E. Gedonizm kak stileobrazuyushiy faktor tvorcheskoy maneryi Vadima Mihalchuka [Hedonism as a style-forming factor in the creative manner of Vadim Mikhailchuk]. *European Multi Science Journal*. 2018, № 14, pp. 25-30 [in Russian].
10. Karpov V. "Veseli kartynky" serioznoho myttsia: personalna vystavka Vadyma Mykhalchuka v Natsionalnii akademii kerivnykh kadriv kultury i mystetstv. ["Funny pictures" of a serious artist: personal exhibition of Vadym Mikhailchuk at the National Academy of Managers of Culture and Arts]. *Science, Research, Development*. Rotterdam, 2018, № 11, pp. 25-30 [in Ukrainian].
11. Karpov V. Kulturno-mystetska diialnist kyivskoho khudozhnyka Vadyma Mykhalchuka yak instrument formuvannia art-prostoru suchasnoi Ukrainy. [Cultural and artistic activity of the Kyiv artist Vadym Mikhailchuk as a tool for shaping the art space of modern Ukraine]. *Rozvytok nauky u XXI stolitti*. Kharkiv, 2018, p.2, pp. 18-22 [in Ukrainian].
12. Rogozha M. Urbanisticheskie motivy v tvorchestve kievskogo zhivopisca Vadyma Mihalchuka [Urban motifs in the work of the Kyiv painter Vadim Mikhailchuk]. *Slovak international scientific journal*, 2018, № 21, pp. 41-47 [in Russian].
13. Rogozha M. Abstraktnye kompozitsii v tvorchestve Vadima Mihalchuka [Abstract compositions in the work of Vadim Mikhailchuk]. *Austria Science*, 2019, № 24, pp. 3-7 [in Russian].
14. Romanenkova Yu. "Tsvetnyie solntsa" v zhivopisi Vadyma Mihalchuka Mihal'chuka ["Colored suns" in the painting of Vadim Mikhailchuk]. *International scientific review of the problems and prospects of the problems and prospects of modern science and education*. Paris, 2019, № 1 (41), pp. 42-47 [in Russian].
15. Romanenkova Yu. Vadim Mihalchuk: grani tvorcheskogo amplua [Vadim Mikhailchuk: facets of creative role]. *Teoriia i praktyka aktualnykh naukovykh doslidzhen*: mater. III Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (m. Zaporizhzhia, 28-29 veresnia 2018). Kherson: Molodyi vchenyi, 2018, pp. 18-21 [in Russian].
16. Romanenkova Yu. Ledi, dama, sinora, femina: zhenskie obrazyi v zhivopisi Vadyma Mihalchuka [Lady, lady, signora, femina: female images in the painting of Vadim Mikhailchuk]. *Molodyi vchenyi*, 2018, № 9, pp. 1-5 [in Russian].
17. Suvorova A. Uspesh kolektsionera skladyivaetsya iz sootnosheniya oshibok i pravilnykh resheniy [The success of a collector consists of the ratio of mistakes and correct decisions]. *Hudkombinat*, 2018. URL: <http://hudcombinat.com/2018/01/20/vadym-mikhailchuk/> [in Russian].